

Nd. 152. Frumvarp til laga

um verðlag á almennum nauðsynjavörum.

Flm.: Gísli Guðmundsson, Vilmundur Jónsson, Bergur Jónsson.

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að ákveða, að útsöluverð og/eða verzlunarálagning í heildsölu og smásölu á tilteknum vörutegundum megi ekki vera hærri en verðlagsnefnd ákveður. Heimild þessi nær þó ekki til þeirra vörutegunda, sem verðlagðar eru samkvæmt sérstökum lögum.

2. gr.

Verðlagsnefnd skal skipuð 5 mönnum: 1 tilnefndum af Alþýðusambandi Íslands, 1 af Landssambandi iðnaðarmanna, 1 af Sambandi isl. samvinnufélaga, 1 af Verzlunarráði Íslands og 1 skipuðum af ríkisstjórninni án tilnefningar, og sé hann formaður nefndarinnar. Ef einhver þeirra aðilja, sem ætlað er að tilnefna mann í nefndina, notar ekki rétt sinn til þess, skipar ráðherra menn í nefndina í þeirra stað.

3. gr.

Hlutverk verðlagsnefndar er að ákveða hámarksverð eða hámarksálagningu, eftir því hvort hentara þykir, í heildsölu og smásölu á þeim vörum samkv. 1. gr., sem ríkisstjórnin hefir á hverjum tíma ákveðið, að störf nefndarinnar skuli taka til. — Skal ríkisstjórnin, þegar lög þessi koma til framkvæmda, gefa út auglýsingu um þær vörutegundir, eða vöruflokka, sem hún ætlast til, að verðlagsákvæði verði sett um, og á sama hátt auglýsa, ef nýjum vörutegundum verður bætt við síðar. Ef um hámarksálagningu er að ræða, skal hún takmörkuð við ákveðinn hundradshluta af kostnaðarverði vörunnar, kominnar á sölustað. Heimilt skal nefndinni, ef henni þykir ástæða til, að skipta landinu í verðlagssvæði.

4. gr.

Nefndin hefir vald til þess að heimta innan tiltekins tíma upplýsingar bæði frá opinberum stofnunum, embættis- og sýslunarmönnum, svo og einstökum mönnum og fyrirtækjum um innkaupsverð, útsöluverð og framleiðslukostnað og dreifingarkostnað á vörum, svo og hverjar þær upplýsingar, er hún telur nauðsynlegar til þess að byggja ákvarðanir sínar á.

5. gr.

Allar ákvarðarnir sínar um hámarksverð eða hámarksálagningu skal verðlagsnefndin þegar í stað tilkynna ráðherra, er tilkynnir þær lögreglustjórum, sem síðan annast um, að þær verði birtar almenningi. Skulu ákvarðanir nefndarinnar koma í gildi jafnskjótt og þær eru birtar á hverjum stað og gilda þar til öðruvísi verður ákveðið.

6. gr.

Nánari fyrirmæli um framkvæmd laga þessara og störf verðlagsnefndar setur ríkisstjórnin með reglugerð. Kostnaður við framkvæmd laganna, þar á meðal þóknun til verðlagsnefndar fyrir störf hennar, sem ráðherra ákveður, greiðist úr ríkissjóði.

7. gr.

Nú telur einhver, að verðlag á vöru fari í bága við verðlagsákvæði, sem sett hafa verið samkvæmt lögum þessum, og er honum þá rétt að snúa sér til viðkomandi lögreglustjóra og óska rannsóknar á málinu. Telji lögreglustjóri kærana nægilega rökstudda, skal hann svo fljótt sem kostur er á taka málið til rannsóknar, og er málsaðiljum skylt að gefa allar þær upplýsingar og leggja fram þau gögn, sem lögreglustjóri telur máli skipta. Á sama hátt getur nefndin, hvenær sem hún telur ástæðu til, óskað rannsóknar, og skal þá lögreglustjóri tafarlaust taka málið til rannsóknar.

8. gr.

Meðlimum verðlagsnefndar og starfsmönnum hennar er bannað, að viðlagðri ábyrgð eftir ákvæðum almennra hegningarlaga um embættis- og sýslunarmenn, að skýra óviðkomandi mönnum frá þeim atriðum, sem þeir verða áskynja um eftir skýrslum þeim, sem um getur í 4. gr., að því leyti sem þær varða einstaka menn og einstök fyrirtæki.

9. gr.

Sá, sem vanrækir skyldur þær, sem um ræðir í 4. gr., skal sæta 10 til 100 kr. dagsektum unz skyldunni er fullnægt.

Sá, sem gefur ranga skýrslu til verðlagsnefndar, skal sæta refsingu samkvæmt 156. gr. almennra hegningarlaga frá 1869.

Brot gegn öðrum ákvæðum laga þessara, reglugerða, sem settar kunna að verða samkvæmt þeim, svo og brot gegn verðlagsákvæðum, sem sett verða samkvæmt lögnum, varða allt að 10000 króna sektum. Ennfremur er upptækur sá ágóði, sem fæst við brot á lögum þessum, eða verðlagsákvæðum, sem sett hafa verið samkvæmt þeim.

10. gr.

Mál út af brotum á ákvæðum 8. gr. og 2. mgr. 9. gr. laga þessara skulu sæta meðferð sakamála. Með mál, sem rís út af öðrum brotum gegn lögum þessum, reglugerðum eða verðlagsákvæðum, settum samkvæmt þeim, skal fara að hætti almennra lögreglumála.

11. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi númer lög nr. 10 frá 1915 og lög nr. 7 frá 1917, svo og önnur lagaákvæði, sem fara í bága við lög þessi.

12. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp þetta er að mestu samhljóða frv., sem flutt var á síðasta þingi að tilhlutun atvinnuáráðherra. Fylgdu því þá svo hljóðandi athugasemdir:

„Á síðastliðnu hausti skipaði atvinnuáráðherra þriggja manna nefnd til

Þess að athuga og gera samanburð á verðlagi á olíu, kolum og salti og öðrum nauðsynjum útgerðarinnar hér á landi og í nágrannalöndunum. Ennfremur hefir atvinnumálaráðherra látið gera nokkrar athuganir á verðlagi á ýmsum öðrum vörum. Við þessar athuganir hefir það komið í ljós, að álagning á einstakar vörutegundir, einkum þær, sem mjög er takmarkaður innflutningur á, er stórum hætti en eðlilegt getur talizt, og má telja mjög líklegt, að meiri brögð séu að þessu en vitað er með vissu. Einnig hefir þótt nokkuð bera á því, að sumar vörutegundir, sem nú eru að nokkru eða miklu leyti framleiddar innanlands, séu seldar óeðlilega háu verði. Verður að telja sjálfsagt, að girt sé fyrir það, að einstaklingar eða fyrirtæki geti, í skjóli nauðsynlegra innflutningstakmarkana og gjaldeyrisskömmunar, skapað sér óeðlilegan ábata og skattlagt þannig þá, sem vöruna kaupa.

Að sjálfsögðu er til þess ætlazt, að ákvæðum þessa frumvarps sé fyrst og fremst beitt gegn óeðlilegri verðhækkun á nauðsynjavörum almennings, svo og nauðsynlegum vörum við framleiðslu landsmanna.“

Frv. er nú aftur flutt fyrir tilmæli atvinnumálaráðherra.